

SESSIÓ DE TREBALL INTERNA

Membres de l'Observatori Internacional de Democràcia Participativa

X Conferència OIDP. Ciutat de Mèxic, 17 de novembre de 2010.

En el marc de la X Conferència Internacional de l'OIDP, celebrada enguany a Ciutat de Mèxic els dies 17, 18 i 19 de novembre (al mateix temps que el III Congrés Mundial de CGLU i trobades d'altres xarxes internacionals d'autoritats locals), va tenir lloc la sessió interna anual dels socis i membres col·laboradors de l'OIDP, a l'efecte de validar les activitats de l'any precedent, així com aprovar altres tasques i iniciatives d'interès per a la xarxa en el futur.

1. Benvinguda

Alberto Martínez, com a coordinador del Programa Comunitari de Millorament de Barris de la Secretaria de Desenvolupament Social del Govern de DF i en nom de la Presidència OIDP, va centrar els continguts de la Conferència.

Rocío Lombera, Presidenta de COPEVI i en representació de la societat civil organitzada mexicana, va destacar la col·laboració entre els diferents tipus d'actors pel que fa al disseny i l'organització de la conferència i va abordar qüestions metodològiques relatives al desenvolupament de les sessions.

Ramon Nicolau, Regidor de l'Ajuntament de Barcelona i màxim representant de la Secretaria Tècnica de l'OIDP, va subratllar l'interès de la temàtica escollida per treballar per ser de gran actualitat i per la possibilitat de proporcionar a les ciutats participants elements de superació dels reptes que afronten actualment en el seu dia a dia. Tot i lamentar el fet que moltes ciutats no hagin pogut viatjar a causa de la reducció de costos de l'administració pública, així mateix n'ha encoratjat la participació en aquesta sessió de treball, aprofitant la possibilitat de la trobada física entre els membres de la xarxa que ofereix l'assemblea anual i instant els i les presents a treballar amb una previsió de dos anys.

2. Informe de Gestió de l'OIDP 2010

Ramon Nicolau va exposar l'informe de gestió elaborat per la Secretaria Tècnica. Aquest document conté una descripció succinta de les activitats realitzades des de la IX Conferència OIDP celebrada a Reggio Emilia (Itàlia) l'any 2009 i incorpora una visió retrospectiva del treball realitzat en xarxa per conèixer-lo, debatre'l i aprovar-lo. Les ciutats sòcies de la xarxa participen d'aquest informe i són coresponsables i coprotagonistes del que s'ha fet al llarg de l'any com a exercici i pràctica democràtica.

Com a qüestió a destacar pel que fa a la gestió en el marc de la Secretaria Tècnica, Ramon Nicolau va remarcar que en la línia de les polítiques d'austeritat de les administracions europees, l'Ajuntament de Barcelona s'ha vist obligat a reduir costos en aquest exercici econòmic provocant que el personal de la Secretaria Tècnica hagi passat de dues a una persona des del mes d'abril i que s'hagi reduït la presència de tècnics municipals en les reunions preparatòries i en la pròpia Conferència. Va destacar també que aquestes mesures s'han dut a terme sense perjudici de la presència d'un representant del moviment associatiu de la ciutat i del manteniment de la dotació econòmica del programa d'activitats.

Podeu consultar aquest Informe al web. El trobareu en l'apartat "Documents" de l'àrea privada de membres, al qual s'accedeix a través de la contrasenya i del nom d'usuari assignats.

Finalitzada la presentació de l'Informe, Antonio Aniesa –Responsable de Relacions Internacionals de la Mairie de Nanterre– va posar de relleu que l'existència de ciutats candidates per rebre la presidència de la xarxa (i, per tant, també la conferència anual) els anys 2012 i 2013 demostra l'interès i la necessitat de l'OIDP. Va comentar que és necessari construir una xarxa útil a les autoritats locals més enllà de les conferències i que els intercanvis bilaterals entre ciutats de la xarxa poden ajudar-les a ser més eficaces en els seus projectes i polítiques locals. Va afegir que la situació de la democràcia participativa està més difícil ara que fa 10 anys i que, si bé no es pot parlar de regressió, en el context actual sí que hi ha importants reptes que l'OIDP ha de contribuir a assolir. Va posar com a exemple el document de posició política que es treballa en la CISDP o en el FAL i l'abordatge de temes metropolitans en el FALP com a elements de treball útils actualment per a les ciutats. Finalment, va concloure dient que, si bé el tema d'aquesta conferència és molt interessant, no creia que la Conferència generés eines útils per als governs locals ja que és necessari treballar des del global (des d'una perspectiva metropolitana, tenint en compte també la perifèria) i no estrictament des del local. Va agrair la presència de la Secretaria Tècnica en el II FALP a Getafe (juny 2010) com un primer punt d'apropament entre ambdues xarxes i va remarcar que l'OIDP ha de començar a treballar la participació des de la metròpoli.

D'altra banda, Giovanni Allegretti –Investigador en el Centre d'Estudis Socials de la Universitat de Coimbra– va afegir un esdeveniment al calendari OIDP 2011 i convida tots els membres de la xarxa a assistir-hi:

- Projecte Parlocal: curs presencial de formació per a personal tècnic en els processos de participació, a Màlaga del 17 al 22 de gener.

Sumant aquestes dues intervencions, Ramon Nicolau va agrair als/a les membres de l'OIDP la confiança prestada i queda aprovat l'informe de gestió presentat. Acte seguit, va donar pas a la presentació de continguts de la XI Conferència per part de la ciutat de Lleida, com a futura Presidència de l'OIDP per a l'any 2011.

3. Presentació dels continguts de la XI Conferència de l'OIDP "Noves tecnologies i participació ciutadana. Societat Civil i instruments de comunicació". Lleida (Catalunya-Espanya) 6, 7 i 8 d'abril de 2011.

Joan Gómez, Regidor de Participació de l'Ajuntament de Lleida, va iniciar la seva intervenció referint-se al canvi de dates habituals per a la celebració de la conferència anual al·ludint a factors climatològics i informant de l'acord amb el Comú d'Andorra la Vella per a l'organització de la XI Conferència, destacant les possibilitats d'oci que ofereix aquest estat independent i que aquesta incorporació permet afegir una jornada complementària a la celebració de la mateixa Conferència després de tres dies d'intensa feina.

Va comentar que la ciutat de Lleida presideix la Comissió d'NTIC de la FEMP (Federació Espanyola de Municipis i Províncies) i que en el marc de les polítiques d'actuació municipals que es porten a terme, la cohesió i la proximitat són prioritàries (Lleida, ciutat de les persones). En aquest context, va definir l'elecció de la temàtica de la XI Conferència i va passar a descriure els 3 eixos de treball que la formen. També en aquest context va vincular-hi la tria de la seu (la Llotja) per ser un espai que ofereix múltiples possibilitats.

Un cop abordat aquest punt, va procedir a explicar qüestions logístiques relatives a la ubicació de la ciutat i les seves comunicacions, l'allotjament i la traducció simultània (confirmant que seria en anglès, francès, castellà i català per a totes les sessions). Va finalitzar la seva intervenció donant pas a Josep Pons –Cap d'Acció Participativa de l'Ajuntament de Lleida– alhora que informava que els actes paral·lels seran publicats en breu juntament amb el programa definitiu.

Així doncs, Josep Pons va seguir explicant als i a les assistents el quadre de ponents que intervindran i qüestions relatives a la inscripció.

Un cop obert el torn de preguntes i comentaris, Ramon Nicolau va comentar que es podia enviar per escrit qualsevol suggeriment a la Secretaria de la XI Conferència a través del web de l'esdeveniment. Giovanni Allegretti va intervenir apuntant que el valor afegit que l'OIDP pot aportar al disseny del programa és la incorporació de la perspectiva de la inclusió social i va suggerir Thiago Peixoto (Diputat brasiler i col·laborador del Banc Mundial) com a possible ponent. Alberto Martínez es va adherir a aquest suggeriment. Joan Gómez va respondre que la Presidència ha previst els espais de debat com a llocs idonis en els quals tractar aquesta qüestió del forat digital.

Per part seva, Antonio Aniesa va comentar que, atès que en el context actual les autoritats locals no tenen tants recursos per viatjar, és important que s'incorporin les ciutats en el programa per tal que puguin fer sentir les seves veus i donin valor a la Conferència com un espai d'intercanvi útil per a elles. Des de la seva experiència com a organitzador de la 7a Conferència de l'OIDP, va comentar també que quantes més ciutats/actors parlin, més poder de convocatòria es té.

Josep Pons va dir que també està previst incorporar aquesta qüestió en el temps de debat i que el mateix es pot organitzar conjuntament amb les ciutats. Va aclarir que cada eix té un responsable amb vista a redactar la Declaració Final i que les conclusions assolides es faran arribar a totes les ciutats sòcies de la xarxa.

Finalment, Paulo Quaresma –President de la Junta de Freguesia de Carnide– va preguntar si el disseny i l'organització contemplava la implicació de les organitzacions locals. Joan Gómez li va contestar que el repte està en tenir una persona representant de les entitats de la ciutat com a ponent en cadascun dels eixos temàtics. Ramon Nicolau va afegir que Àngel Ros, l'Alcalde de Lleida, té una llarga trajectòria en el món associatiu local que l'avalua com a màxim representant polític a la ciutat.

4. Presentació de la candidatura de la ciutat de Porto Alegre par acollir la XII Conferència i ser la seu de la Presidència per a l'any 2012.

El Prefeito José Fortunati va presentar la ciutat als/a les assistents i va explicar la llarga tradició de Porto Alegre en el món de la democràcia participativa, així com dins de l'OIDP. També va destacar el moment de projecció internacional de la ciutat a través de l'organització de grans esdeveniments com el Fòrum Social Mundial el gener de l'any en curs i d'una part de la Copa del Món de Futbol per al 2014. O d'una nova edició de la Conferència Mundial per al Desenvolupament de les Ciutats, posant de manifest l'interès de Porto Alegre per abordar la transformació urbana i com la celebració d'aquests grans esdeveniments pot contribuir-hi.

César Busatto, Secretari Municipal de Coordinació Política i Governança Local de la Prefeitura de Porto Alegre, va continuar afegint que la realitat urbana actual dista molt de la de les concepcions clàssiques. Va explicar que les ciutats estan canviant i que aquest context de transformació ha comportat també canvis en la pròpia política local que generen nous reptes als poders locals. Va al·ludir a l'ObservaPoa, l'OLDP de la ciutat, i va comentar que en aquests moments la ciutat de Porto Alegre afronta el desafiament de democratitzar la informació. Va apuntar que normalment la participació a Porto Alegre és molt tecnocràtica i que veuen com a necessari incorporar el potencial de la societat per tal que pugui desenvolupar els seus propis actius participatius a més de participar-hi de les formes habituals.

En aquest marc, Busatto va anunciar la temàtica principal de la Conferència –La Democràcia en la Ciutat i les Grans Transformacions Urbanes– i l'objectiu principal –reflexionar sobre les intenses transformacions que estan experimentant les ciutats, així com la necessària garantia de participació de la ciutadania– per passar a comentar els 3 eixos temàtics previstos per endinsar-se en la temàtica central:

1. Planificació urbana i participació: ¿Com realitzar la transició de comunitats de reivindicació a comunitats de planificació i projectes?
2. La participació de la població en la construcció de «grans esdeveniments»: impactes i participació popular: ¿Com obtenir resultats d'inclusió social, desenvolupament local o generació d'ambients cooperatius i solidaris?
3. Experiències innovadores de gestió i participació democràtica: ¿Què han produït les ciutats en termes d'innovació en gestió i de participació de les ciutats?

També va comentar qüestions metodològiques com que la XII Conferència de l'OIDP comptarà amb una conferència d'obertura i varis panels centrals com a marc i desencadenadors dels debats sobre els diferents eixos; que després de la intervenció del corresponent panel, cada eix celebrarà sessions de presentació de pràctiques i estudis seleccionats i que la conferència inclourà convocatòries de comunicacions per a aquestes sessions.

Finalment, va senyalar la creació d'un Comitè Coordinador com a màxim òrgan deliberatiu de la Conferència, un Comitè Científic com a òrgan consultiu responsable del contingut i que s'encarregarà de seleccionar els treballs rebuts i un Comitè Organitzador encarregat de l'organització operacional de la Conferència. El primer, a més de la Presidència 2012 i la Secretaria Tècnica OIDP, inclourà el món acadèmic i la xarxa de participació social de la ciutat; el segon estarà format per intel·lectuals i acadèmics; i l'últim per representants de la Presidència 2012 i la Secretaria Tècnica OIDP.

Va concloure anunciant les dates per a l'abril de 2012 en la línia de mantenir les propostes per la Presidència 2011.

Acabada la intervenció de Porto Alegre, Yves Cabannes, com a coordinador d'un grup de treball de l'ONU sobre el tema dels desallotjaments, va comentar que si bé durant els grans esdeveniments es donen processos de renovació urbana, també és necessari tenir en compte que al mateix temps tenen lloc processos de desallotjament. Sent la cara i la creu d'una mateixa moneda, Yves Cabannes va suggerir incorporar aquesta perspectiva a la Conferència. Cézar Busatto va ressaltar la pertinència de l'observació compromentent-se a incorporar-la.

Amb aquesta consideració, es va aprovar la candidatura de la ciutat de Porto Alegre com a Presidència OIDP per al 2012.

5. Presentació de la candidatura de la Junta de Freguesia de Carnide (Lisboa) per acollir la XIII Conferència i ser la seu de la Presidència per a l'any 2013.

Ramon Nicolau va assenyalar que, segons la dinàmica de l'OIDP, la presentació formal de la candidatura ha de tenir lloc en el marc de la sessió interna de la XI Conferència en el proper mes d'abril a Lleida. No obstant això, va deixar pas a Paulo Quaresma –President de la Junta de Freguesia– per fer pública davant de les ciutats sòcies presents la intenció d'acollir la XIII Conferència.

Així doncs, Paulo Quaresma va exposar la precandidatura posant de relleu la llarga i forta tradició associativa de Carnide i com la Junta aposta per la promoció del moviment associatiu com a estratègia de promoció de la participació activa i permanent de la ciutadania.

En aquest sentit, va proposar organitzar una conferència que abordi les bones pràctiques del moviment associatiu (amb les seves potencialitats i limitacions) com a temàtica principal. Per a això, va afirmar, el repte principal se situa en implicar totes les associacions del territori en la seva organització per dur a terme una conferència el més participativa possible.

A més de buscar la participació de la societat civil, Paulo Quaresma va destacar la implicació de la Cambra Municipal de Lisboa, l'Assemblea Municipal de Lisboa, l'Associació Nacional de Freguesias, l'Associació Nacional de Municipis Portuguesos, la Confederació Nacional de les Col·lectivitats de Cultura i Esbarjo, l'Associació de Col·lectivitats del Consell de Lisboa, l'Escola Superior d'Educació de Lisboa i l'Institut per al Desenvolupament Social.

Per concloure la seva intervenció, va apuntar el mes d'abril de 2013 com a data favorable per a la seva celebració, en la línia de les dues anteriors conferències.

Emplaçant la decisió formal a la sessió interna del dia 6 d'abril de 2011 a Lleida, Ramon Nicolau dona per finalitzat aquest punt assenyalant el canvi de dates habituals per a la celebració de les tres properes conferències (que s'avança del mes de novembre al d'abril).

6. Presentació de la candidatura de la ciutat de Barcelona per acollir la seu de la Secretaria Tècnica per al període de novembre 2010-novembre 2013.

Ramon Nicolau va confirmar la intenció de renovar manifestada en la reunió del Comitè Coordinador (el passat 22 de març a Rio de Janeiro). Si bé Barcelona va presentar aleshores la seva intenció de renovar, també va explicar que seria sempre i quan no es presentés una altra ciutat, ja que aleshores es retiraria automàticament al seu favor. Veient que des d'aleshores cap altra ciutat no ha presentat candidatura, va cridar els membres de la xarxa a la reflexió.

Va comunicar als/a les assistents que, atès que Barcelona no valora com un fet positiu perpetuar la Secretaria Tècnica en una mateixa ciutat i que el context que viu l'administració local espanyola s'assenta en la retallada pressupostària (en particular, pel que fa a despeses derivades de xarxes internacionals), l'Ajuntament de Barcelona ha decidit renovar la seva candidatura només per un període d'un any. Passat aquest temps, de no haver-hi cap altra candidatura, la Diputació de Barcelona (el govern provincial) estaria disposada a assumir aquesta responsabilitat.

No obstant això, va emfatitzar la crida a altres ciutats de la xarxa confiant en una possible candidatura més enllà de la barcelonina i emplaçant la decisió a la sessió interna del 6 d'abril de 2011 a la ciutat de Lleida.

7. Presentació i aprovació del calendari de treball OIDP:

Havent aprovat l'Informe de Gestió, automàticament va quedar aprovat el següent calendari:

- Projecte Parlocal: curs presencial de formació per a personal tècnic en els processos de participació, a Màlaga del 17 al 22 de gener.
- III Fòrum d'Autoritats Locals per a la Inclusió Social i la Democràcia Participativa. Dakar, febrer de 2011.
- Propera reunió del Comitè Coordinador. Per determinar en el marc de la XI Conferència (6, 7 i 8 d'abril de 2011).

8. Taula rodona: 10 anys OIDP:

Giovanni Allegretti, moderador de la taula, va explicar que l'objectiu de la sessió de treball era reflexionar conjuntament amb 4 ciutats fundadores de la xarxa (Nanterre, La Paz, Porto Alegre i Barcelona) el que aquests 10 anys d'OIDP han suposat per al seu dia a dia, tant des d'una perspectiva local com internacional, així com explorar com veuen el futur de la xarxa. Per a això, va comentar que ell i la Secretaria Tècnica havien estat preparant una bateria de 6 preguntes que s'havien distribuït prèviament a les ciutats participants i que acte seguit

passaria a comentar perquè poguessin enriquir-se amb les aportacions, comentaris i suggeriments dels membres presents a la sessió interna.

En el mateix sentit, Antonio Aniesa va suggerir refondre la pregunta relativa als beneficis que l'OIDP ha reportat a nivell local (a la pròpia experiència de cada ciutat) amb la referent als beneficis a nivell internacional que suposa ser membre de la xarxa, tot argumentant que no té sentit desvincular la perspectiva local de la global.

D'altra banda, Oscar Sogliano –Cap de la Unitat de Promoció de la Participació del Govern Autònom de La Paz– va suggerir concretar l'enunciat d'una de les preguntes, atès que es prestava a confusió sobre el que realment s'estava preguntant.

Finalment, Enric Francès –Vicepresident del Consell Municipal d'Associacions de Barcelona– va intervenir destacant la contribució de l'OIDP en la millora del camí de la democràcia i en la utilitat i la importància de la xarxa com a espai d'intercanvi i inspiració per als seus membres.

Recollint aquests comentaris, Giovanni Allegretti es va comprometre a reformular les preguntes, que queden finalment de la següent manera:

- 1) La primera pregunta és més personal, per posar els convidats i el públic en sintonia. Per conèixer el seu territori i les seves polítiques, seria útil per al nostre públic que ens fessin una ràpida i sintètica descripció del ventall de processos participatius que es porten a terme en la seva ciutat i de com es coordinen entre ells.
- 2) ¿Creieu que és necessari i positiu proporcionar més autonomia a la societat civil en el desenvolupament de processos participatius per evitar una excessiva dependència de les institucions que els promocionen? ¿Com heu treballat el tema del potencial conflicte entre la institucionalització dels processos participatius (amb vista a donar-los vida més enllà de la voluntat política que els sustenta) i la necessitat de donar flexibilitat als processos perquè evolucionin de manera continuada i madurin amb els seus participants?
- 3) Per a moltes de les ciutats protagonistes de l'OIDP, la internacionalització i la construcció de xarxes són moments fonamentals del seu creixement a través de l'intercanvi d'experiències. ¿Què us ha reportat en el dia a dia de la vostra ciutat aquesta projecció internacional i quines transformacions de les seves polítiques han contribuït a proporcionar beneficis a les experiències d'altres ciutats amb les quals han establert relacions de cooperació?
- 4) L'OIDP actua com un espai de debat i "relacions multilaterals" entre ciutats, món acadèmic i societat civil. Però encara existeix una prevalença (europea i llatinoamericana) en la distribució geogràfica de socis i esdeveniments. ¿Com es pot actuar perquè en el futur les diferents relacions "bilaterals" existents entre els seus membres i ciutats d'altres continents puguin enriquir el debat amb noves veus i perspectives dins i fora de la comunitat OIDP? ¿Cap a on ha d'anar l'OIDP en els propers anys i quines relacions noves podria construir per augmentar la seva visibilitat i la seva contribució internacional per reforçar la democràcia participativa?

En finalitzar els punts de l'ordre del dia, Ramon Nicolau dona per conclosa la sessió a les 11:40 minuts agraïnt a tots els i les assistents la seva participació. De la mateixa manera que Alberto Martínez, en nom de la ciutat de Mèxic, que tanca la sessió també informant els/les assistents sobre qüestions logístiques relatives a la X Conferència.

9. Assistents:

- Alberto Martínez. Coordinador del Programa Comunitari de Millorament de Barris de la Secretaria de Desenvolupament del Govern de DF.
- Rocío Lombera. Presidenta de COPEVI.
- Oscar Sogliano. Cap de la Unitat de Promoció i Participació del Govern Autònom de La Paz.
- José Fortunati. Alcalde de Porto Alegre.
- César Busatto. Secretari Municipal de Coordinació Política i Governança Local de la Prefeitura de Porto Alegre.
- Antonio Aniesa. Responsable de Relacions Internacionals de la Mairie de Nanterre.
- Paulo Quaresma. President de la Junta de Freguesia de Carnide (Lisboa).
- João Oliveira. Coordinador de Cultura de la Junta de Freguesia de Carnide (Lisboa).
- Joan Gómez. Regidor de Participació de l'Ajuntament de Lleida.
- Josep Pons. Cap d'Acció Participativa de l'Ajuntament de Lleida.
- Giovanni Allegretti. Investigador en el Centre d'Estudis Socials de la Universitat de Coimbra.
- Yves Cabannes. Director de la Unitat de Planificació del Desenvolupament, University College London.
- Jorge Elder. Secretari General de la Intendència de Rosario.
- Lorena Carvajal. Directora del Centre Municipal Districte Oest de la Municipalitat de Rosario.
- Enric Francès. Vicepresident del Consell Municipal d'Associacions de Barcelona.
- Glòria Meler. Directora del Programa de Participació i Associacionisme de l'Ajuntament de Barcelona.
- Ramon Nicolau. Regidor de l'Ajuntament de Barcelona.
- Laia Vilademunt. Secretaria Tècnica OIDP.